

GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY
Departament Rolnictwa

Informacja sygnalna

Wyniki wstępne

Warszawa, 31.05.2012 r.

BADANIE PRODUKCJI ROŚLINNEJ

WIOSENNA OCENA STANU UPRAW ROLNYCH I OGRODNICZYCH¹⁾ W 2012 R.

Wstępnie szacuje się, że w bieżącym roku powierzchnia zasiewów zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi jest nieco większa od ubiegłorocznej i wynosi blisko 7,6 mln ha (zwiększenie o ok. 2,7%). Według wstępnych szacunków nastąpiło zmniejszenie powierzchni uprawy rzepaku i rzepiku ogółem o ok. 26,0% do ponad 0,6 mln ha natomiast powierzchnię buraków cukrowych szacuje się na poziomie ubiegłego roku tj. ok. 203,5 tys. ha.

Straty zimowe i wiosenne w powierzchni zasiewów zbóż ozimych w bieżącym roku były wysokie i sięgały dla: jęczmienia ozimego 41,6%, pszenicy ozimej 32,4%, pszenżyta ozimego 30,1%, mieszanek zbożowych ozimych 17,4% i żyta 5,3%. Znaczne straty odnotowano w uprawach rzepaku i rzepiku ozimego i wyniosły w bieżącym roku 32,2% areалу zasiewów. Na stan i zaawansowanie rozwoju upraw decydujący wpływ w bieżącym roku miał przebieg pogody. Na przełomie stycznia i lutego wystąpiły bardzo silne mrozy dochodzące do -25°C i poniżej, które przy braku okrywy śnieżnej spowodowały znaczące straty w zasiewach ozimin.

¹⁾Informacja zawiera wyniki wiosennej oceny stanu upraw przeprowadzonej w I dekadzie maja 2012 r. Oceny dokonano w oparciu o:

- ekspertyzy rzeczoznawców terenowych GUS opracowane na podstawie lustracji pól, łąk i sadów,
- wyniki badań stanu upraw w gospodarstwach rolnych osób prawnych i jednostkach organizacyjnych nie posiadających osobowości prawnej.

Wiosenna ocena stanu upraw obejmuje również szacunek powierzchni zasiewów głównych upraw rolnych oraz szacunek strat zimowych i wczesno-wiosennych.

Wiele upraw zostało zaoranych i obsianych zbożami jarymi lub kukurydzą, a te, które pozostawiono są w słabej kondycji. Główną przyczyną zaorywania plantacji upraw ozimych podawaną przez rzeczoznawców terenowych GUS w bieżącym roku była mała obsada roślin na 1 m² spowodowana uszkodzeniami mrozowymi. Największe straty zimowe i wiosenne wystąpiły w województwach: kujawsko-pomorskim, łódzkim i wielkopolskim.

Stan zasiewów zbóż ozimych i rzepaku ozimego w połowie maja br. był gorszy niż w analogicznym okresie roku ubiegłego. Ocena stanu zasiewów zbóż jarych i rzepaku jarego była również niższa od ubiegłorocznej, a także niższa od oceny średniej z lat 2006-2010 r. Na wiosenną ocenę stanu upraw rolnych wpływ miały następujące czynniki:

- słabszy stan upraw ozimych przed ich wejściem w stan zimowego spoczynku na jesieni 2011 r. Rośliny niedostatecznie rozkrzewione i w słabszej kondycji nieco gorzej zniosły ekstremalne warunki w zimie 2011/2012 r.,
- występujące w styczniu silne wiatry miejscami odsłaniające rośliny z pokrywy śnieżnej przy ujemnych temperaturach powietrza powodowały wysmalanie ozimin,
- niekorzystny przebieg warunków atmosferycznych styczniu i lutym 2012 r., gdy po znacznym wzroście temperatury powietrza powodującym zaniknięcie pokrywy śnieżnej i rozmarzanie gleby nastąpił długotrwały okres znacznych spadków temperatury przy gruncie, dochodzących nawet do -25°C. Przy braku dostatecznej okrywy śnieżnej dochodziło do uszkodzania roślin uprawnych.

Przezimowanie roślin sadowniczych w okresie zimy 2011/2012 było zróżnicowane. Największe straty mrozowe wystąpiły w młodych nasadzeniach oraz na plantacjach brzoskwiń, moreli, czereśni, wiśni i śliw, a także niektórych odmian jabłoni. Na ogół jednak w uprawach sadowniczych nie zanotowano dużych uszkodzeń. Znaczące straty mrozowe wystąpiły natomiast na plantacjach truskawek, z powodu wystąpienia silnych mrozów przy braku okrywy śniegowej (w lutym). W wielu rejonach część plantacji truskawek została zaorana. Warunki atmosferyczne na ogół sprzyjały siewom i wschodom roślin warzywniczych, chociaż w niektórych rejonach w kwietniu wystąpił brak dostatecznej ilości wilgoci w glebie.

Warunki agrometeorologiczne*

Ocena stanu roślin jesienią 2011 r.

Wilgotny sierpień sprzyjał przeprowadzaniu zabiegów uprawowych pod zasiewy rzepaku i rzepiku oraz jęczmienia ozimego, jednak utrzymujący się we wrześniu niedobór opadów nieco hamował wzrost i rozwój upraw. Długa i na ogół ciepła jesień sprzyjała wzrostowi i rozwojowi upraw ozimych, jednak niekorzystnie wpłynęła na hartowanie roślin.

Przebieg warunków agrometeorologicznych w okresie zimy 2011/2012

Przebieg pogody w grudniu nie stwarzał na ogół większego zagrożenia dla zimujących roślin. Utrzymująca się jednak wysoka jak na tę porę roku temperatura powietrza, wzrastająca okresami powyżej 10°C zakłócała zimowy spoczynek upraw, powodując w wielu rejonach kraju przejściowe pobudzenie procesów życiowych roślin ozimych. Ujemnym skutkiem tego procesu było osłabienie zimujących roślin, zmniejszenie ich zimotrwałości i mrozoodporności. Występujące spadki temperatury powietrza przy powierzchni gruntu były krótkotrwałe i mimo braku okrywy śnieżnej lub niewielkiej jej wysokości nie spowodowały nadmiernego wychłodzenia gleby. W wyniku dobowych wahań temperatury powietrza powtarzały się procesy zamarzania i rozmarzania wierzchniej warstwy gleby powodujące osłabienie systemu korzeniowego roślin.

Utrzymująca się w pierwszej dekadzie stycznia wysoka jak na tę porę roku temperatura powietrza, powodowała dalsze zakłócenia w zimowym spoczynku roślin (pierwsza dekada stycznia była czwartą z kolei dekadą ze średnią temperaturą powietrza znacznie powyżej normy). Notowane w trzeciej dekadzie stycznia i w lutym duże spadki temperatury powietrza przy powierzchni gruntu, dochodzące do -25°C i poniżej, spowodowały w wielu rejonach kraju nadmierne wychłodzenie wierzchniej warstwy gleby. Przy niedostatecznej pokrywie śnieżnej lub jej braku, zwłaszcza w północno-zachodniej i środkowej części kraju, temperatura gruntu na głębokości węzła krzewienia opadała poniżej wartości krytycznych dla roślin i spowodowała straty w zasiewach upraw ozimych, głównie rzepaku i jęczmienia ozimego. Występujące również silne wysuszające wiatry, podczas bardzo mroźnych dni i nocy, powodowały wysmalanie roślin.

W pierwszej dekadzie marca w całym kraju nadal trwała zimowa przerwa w wegetacji. W drugiej dekadzie miesiąca wzrost średniej dobowej temperatury powietrza

* Przebieg warunków agrometeorologicznych w okresie zimy oraz wstępną ocenę przezimowania i stanu upraw

powyżej 5°C przyczynił się do wzmożenia procesów fizjologicznych roślin. Lokalnie w połowie _____ miesiąca, a na znacznym obszarze Polski w trzeciej dekadzie marca nastąpiło ruszenie wegetacji roślin ozimych i trwałych użytków zielonych. Korzystne warunki agrometeorologiczne umożliwiły wykonywanie pierwszych wiosennych prac polowych. Pod koniec marca, lokalnie rozpoczęto pierwsze prace polowe i siew zbóż jarych, a także przesiewy po zaoranych oziminach. Wzrost temperatury powietrza i poprawa warunków wilgotnościowych gleby w drugiej dekadzie kwietnia korzystnie wpłynęły na wschody zbóż jarych i rozwój roślin.

Tabl. 1. Temperatura powietrza i opady w okresie od jesieni 2011 r. do wiosny 2012 r.

Wyszczególnienie	Średnia krajowa temperatura powietrza		Średnie krajowe sumy opadów	
	°C	odchylenie od normy ^{a)}	mm	% normy ^{a)}
JESIEŃ ^{b)} 2011				
Wrzesień	14,9	2,0	31,8	57,8
Październik	8,6	0,3	32,0	71,0
Listopad	3,2	0,2	3,0	6,5
ZIMA ^{b)} 2011/2012				
Grudzień	2,7	2,8	41,2	97,3
Styczeń	-0,7	1,1	57,4	179,6
Luty	-5,8	-4,9	32,6	119,1
WIOSNA ^{b)} 2012				
Marzec	4,7	2,0	19,8	58,7
Kwiecień	8,9	1,5	40,0	100,5

a) jako normę IMiGW przyjmuje od 2002 r. średnie z lat 1971-2000

b) średnie miesięczne /obliczenia GUS na podstawie danych IMiGW/.

Ocena stanu upraw rolnych

Zasiewy ozime

Z oceny przeprowadzonej w I dekadzie maja 2012 r. przez rzeczoznawców terenowych GUS wynika, że stan zasiewów upraw ozimych jest gorszy od ubiegłorocznego.

Tabl. 2. Wiosenna ocena stanu upraw ozimych

Lata	Pszenica	Żyto	Jęczmień	Pszenżyto	Rzepak i rzepik
	w stopniach kwalifikacyjnych ^{a)}				
1986-1990 ^{b)}	3,7	3,6	3,6	.	3,5
1991-1995 ^{b)}	3,6	3,5	3,4	3,4	3,2
1996-2000 ^{b)}	3,4	3,3	3,1	3,2	3,0
2001-2005 ^{b)}	3,6	3,5	3,4	3,5	3,4
2006-2010 ^{b)}	3,7	3,5	3,5	3,6	3,6
2011	3,5	3,3	3,3	3,3	2,9
2012	3,2	3,3	3,2	3,2	3,1

a/ Stopień "5" oznacza stan bardzo dobry, "4" - dobry, "3" - dostateczny, "2" - słaby, "1" zły, klęskowy.

b/ Przeciętne roczne.

Stan zasiewów **pszenicy ozimej** oceniono na 3,2 stopnia kwalifikacyjnego, tj. o 0,3 stopnia niżej zarówno w porównaniu do roku ubiegłego oraz o 0,5 stopnia niżej w porównaniu do średniej z lat 2006-2010. W przekroju wojewódzkim stan zasiewów pszenicy ozimej wahał się od 4,0 stopnia w województwie podkarpackim do 2,5 stopnia w województwie kujawsko-pomorskim. Stan gorszy niż przed rokiem wykazano w większości województw za wyjątkiem województw: podkarpackiego i podlaskiego, natomiast w województwie zachodniopomorskim oceniono na poziomie ubiegłego roku. Najwyższą różnicę w ocenie stanu upraw pszenicy ozimej odnotowano w województwach: lubelskim (niżej o 1,0 stopień) i lubuskim (niżej o 0,9 stopnia) oraz w województwach: podkarpackim i podlaskim (wyżej o 0,2 stopnia). W województwie zachodniopomorskim ocena stanu zasiewów pszenicy ozimej była na poziomie ubiegłorocznej.

Stan zasiewów **żyta** oceniono na 3,3 stopnia kwalifikacyjnego na poziomie ubiegłego roku i o 0,2 stopnia niżej od średniej z lat 2006-2010. Zasiewy żyta najwyżej oceniono w województwach: małopolskim i podkarpackim – na 3,8 stopnia, śląskim – na 3,6 stopnia, a najniżej w województwach: kujawsko-pomorskim – na 2,9 stopnia i lubelskim – na 3,0 stopnia. W dziesięciu województwach stan zasiewów żyta w bieżącym roku oceniono jako lepszy od analogicznej oceny w roku ubiegłym. Największą różnicę w ocenie stanu upraw żyta w porównaniu do roku ubiegłego wykazały województwa: lubelskie (spadek o 1,0 stopień), opolskie (spadek o 0,6 stopnia) i podlaskie (wzrost o 0,6 stopnia).

Stan zasiewów **jęczmienia ozimego** oceniono na 3,2 stopnia kwalifikacyjnego, tj. o 0,1 stopnia kwalifikacyjnego niżej w porównaniu z wiosenną oceną roku ubiegłego i o 0,3 stopnia niżej od średniej z lat 2006-2010, przy czym w województwach: podlaskim,

warmińsko-mazurskim i zachodniopomorskim, ocena ta była wyższa od ubiegłorocznej. Zasiwy jęczmienia ozimego najwyżej oceniono w województwie podkarpackim na 3,7 stopnia, a najniżej w województwie kujawsko-pomorskim na 2,3 stopnia. Największą różnicę w ocenie stanu upraw jęczmienia ozimego w porównaniu z ubiegłoroczną wiosenną oceną wykazano w województwach: lubelskim (niżej o 1,0 stopień) oraz kujawsko-pomorskim i lubuskim (niżej o 0,7 stopnia). Gorzej oceniono zasiwy jęczmienia ozimego w 11 województwach, natomiast w województwach małopolskim, podkarpackim i świętokrzyskim ocena stanu jęczmienia ozimego była na poziomie ubiegłorocznej.

Stan zasiewów **pszenżyta ozimego** oceniono na 3,2 stopnia kwalifikacyjnego, tj. o 0,1 stopnia niżej w porównaniu z rokiem ubiegłym i o 0,4 stopnia niżej od średniej z lat 2006-2010. W przekroju wojewódzkim oceny stanu zasiewów pszenżyta ozimego wahały się od 3,7 stopnia w województwie podkarpackim do 2,5 stopnia w województwie kujawsko-pomorskim.

Ocenę lepszą od ubiegłorocznej odnotowano w województwach: podlaskim, świętokrzyskim, warmińsko-mazurskim i zachodniopomorskim. W województwach podkarpackim i pomorskim ocena była na poziomie ubiegłorocznej, natomiast w pozostałych województwach oceny były niższe.

Stan zasiewów **mieszanek zbożowych ozimych** oceniono na 3,2 stopnia kwalifikacyjnego, tj. o 0,1 stopnia niżej od oceny z wiosny roku ubiegłego. Ocena ta była w bieżącym roku niższa od ubiegłorocznej w 12 województwach (spadek wahał się od 1,0 do 0,1 stopnia), a wyższa od ubiegłorocznej w województwach: podlaskim (wyżej o 0,6 stopnia) podkarpackim i warmińsko-mazurskim (wyżej o 0,2 stopnia, natomiast w województwie wielkopolskim ocena była na poziomie ubiegłorocznej).

Stan plantacji **rzepaku i rzepiku ozimego** oceniono na 3,1 stopnia kwalifikacyjnego, tj. o 0,2 stopnia wyżej niż przed rokiem i o 0,5 stopnia niżej od średniej z lat 2006-2010. Najlepszy był stan plantacji w województwie podkarpackim (oceniany na 3,6 stopnia kwalifikacyjnego), a najslabszy w województwach: kujawsko-pomorskim – 2,2 stopnia i lubuskim 2,9 stopnia. Stan zasiewów rzepaku i rzepiku ozimego w 4 województwach oceniono jako gorszy od ubiegłorocznego, w 9 województwach ocena plantacji rzepaku i rzepiku ozimego była wyższa od oceny z wiosny ubiegłego roku. Największą różnicę w ocenie stanu upraw rzepaku i rzepiku ozimego w porównaniu z oceną ubiegłoroczną wykazało województwo zachodniopomorskie – wyżej o 1,0 stopnia i województwo warmińsko-mazurskie - wyżej o 0,8 stopnia, natomiast niżej oceniono zasiwy rzepaku i rzepiku ozimego w województwach: dolnośląskim i lubelskim (odpowiednio o 0,5 stopnia).

Tabl. 3. Wiosenna ocena stanu upraw ozimych wg województw

Województwa	Pszenica	Żyto	Jęczmień	Pszenżyto	Mieszanki zbożowe	Rzepak i rzepik
	w stopniach kwalifikacyjnych ^{a)}					
Polska	3,2	3,3	3,2	3,2	3,2	3,1
Dolnośląskie	3,1	3,4	3,1	3,3	3,0	3,0
Kujawsko-pomorskie	2,5	2,9	2,3	2,5	2,6	2,2
Lubelskie	3,1	3,0	3,0	2,9	2,9	3,2
Lubuskie	2,7	3,3	2,8	3,1	2,9	2,9
Łódzkie	3,0	3,5	2,9	3,0	3,0	3,0
Małopolskie	3,5	3,8	3,5	3,5	3,5	3,5
Mazowieckie	3,1	3,2	3,0	3,1	3,1	3,1
Opolskie	3,2	3,3	3,3	3,1	3,2	3,1
Podkarpackie	4,0	3,8	3,7	3,7	3,8	3,6
Podlaskie	3,4	3,4	3,2	3,4	3,5	3,5
Pomorskie	3,2	3,4	3,2	3,2	3,2	3,3
Śląskie	3,0	3,6	3,3	3,3	3,3	3,1
Świętokrzyskie	3,3	3,1	3,2	3,3	3,1	3,5
Warmińsko-mazurskie	3,4	3,5	3,3	3,4	3,4	3,6
Wielkopolskie	3,0	3,3	3,0	3,2	3,3	3,0
Zachodniopomorskie	3,2	3,4	3,3	3,3	3,2	3,4

a/ Stopień "5" oznacza stan bardzo dobry, "4" - dobry, "3" - dostateczny, "2" - słaby, "1" - zły, klęskowy.

Zasiewy jare

Siewy zbóż jarych rozpoczęte w trzeciej dekadzie marca trwały do trzeciej dekady kwietnia. Tak długi okres siewów był spowodowany zaorywaniem plantacji roślin ozimych i przesiewami zbóż jarych. Decyzje o zaoraniu ozimin podejmowano w pierwszej dekadzie kwietnia i dopiero potem przystępowano do zasiewów. Przygotowanie gleby do zasiewu po zaoranych plantacjach było utrudnione ze względu na jej niską wilgotność, jak na tę porę roku. Z powodu niskiej wilgotności gleby i chłódów wschody i rozwój roślin przeciągały się w czasie, ale były dość równomierne i wyrównane.

Stan zasiewów zbóż jarych oceniono następująco:

- jęczmienia jarego, owsa i mieszanek zbożowych jarych na 3,5 stopnia kwalifikacyjnego.
- pszenicy jarej i pszenżyta jarego – na 3,4 stopnia kwalifikacyjnego,
- rzepaku i rzepiku jarego – na 3,1 stopnia kwalifikacyjnego.

Oceny te były wyższe od ubiegłorocznych.

Tabl. 4. Wiosenna ocena stanu upraw jarych wg województw

Województwa	Pszenica	Jęczmień	Owies	Pszenżyto	Mieszanki zbożowe	Rzepak i rzepik
	w stopniach kwalifikacyjnych ^{a)}					
Polska	3,4	3,5	3,5	3,4	3,5	3,1
Dolnośląskie	3,5	3,5	3,5	3,4	3,5	3,2
Kujawsko-pomorskie	3,2	3,2	3,2	3,1	3,3	2,8
Lubelskie	3,7	3,7	3,5	3,5	3,6	3,4
Lubuskie	3,4	3,4	3,4	3,4	3,4	3,2
Łódzkie	3,3	3,3	3,3	3,3	3,3	3,0
Małopolskie	3,7	3,8	3,6	3,5	3,6	3,5
Mazowieckie	3,5	3,4	3,4	3,4	3,5	3,3
Opolskie	3,5	3,5	3,5	3,4	3,6	3,1
Podkarpackie	3,7	3,9	4,0	3,7	3,7	3,7
Podlaskie	3,3	3,4	3,6	3,5	3,5	3,4
Pomorskie	3,3	3,4	3,4	3,3	3,3	3,2
Śląskie	3,5	3,5	3,6	3,5	3,6	3,2
Świętokrzyskie	3,7	3,6	3,5	3,6	3,6	3,5
Warmińsko-mazurskie	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	3,4
Wielkopolskie	3,3	3,4	3,3	3,4	3,4	3,1
Zachodniopomorskie	3,5	3,5	3,4	3,4	3,3	3,1

a/ Stopień "5" oznacza stan bardzo dobry, "4" - dobry, "3" - dostateczny, 2- słaby, "1" zły, klęskowy.

Wstępne szacunki powierzchni niektórych upraw pod zbiory w 2012 r.

Wstępnie szacuje się, że jarych zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi zasiano ponad 4,0 mln ha, tj. o ok. 39,8% więcej niż powierzchnia zasiewów w roku ubiegłym.

Powierzchnię ozimych zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi oceniano na około 3,5 mln ha, tj. o około 21,2% mniej niż wynosiła powierzchnia zasiewów w poprzednim sezonie wegetacyjnym. Oceniano, że w porównaniu do roku ubiegłego zwiększyła się powierzchnia uprawy żyta, pszenicy jarej, jęczmienia jarego, owsa, pszenżyta jarego i mieszanek zbożowych jarych, a zmniejszyła się powierzchnia uprawy: pszenicy ozimej, jęczmienia ozimego, pszenżyta ozimego i mieszanek zbożowych ozimych.

Łączną powierzchnię uprawy zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi wstępnie szacowano na blisko 7,6 mln ha, tj. 2,7% więcej niż w roku ubiegłym.

Oceniano, że ogólna powierzchnia uprawy rzepaku i rzepiku łącznie ozimego i jarego wyniesie ponad 0,6 mln ha, tj. o 26,0% mniej niż w roku ubiegłym, powierzchnię buraków cukrowych szacuje się na poziomie ubiegłego roku tj. ok. 203,5 tys. ha.

Użytki zielone i plantacje koniczyny

Warunki wegetacji roślinności łąkowo-pastwiskowej w okresie przedwiośnia i wczesnej wiosny na ogół były korzystne. Stan użytków zielonych oceniono się jako średni. Rośliny były niezbyt wyrosnięte ale główną przyczyną tego stanu było słabe nawożenie, a nie panujące warunki pogodowe. W związku z zaniechaniem hodowli bydła przez dużą część gospodarstw rolnych oraz niską ceną siana znaczna część trwałych użytków zielonych jest niekoszona i nieużytkowana od kilku lat co wpływa negatywnie na ich stan.

W maju br. stan łąk trwałych oceniono na 3,4 stopnia kwalifikacyjnego. Ocena ta była na poziomie ubiegłorocznej i średniej oceny z lat 2006-2010. W przekroju wojewódzkim oceny stanu łąk wahały się od 3,8 stopni kwalifikacyjnych w województwie podkarpackim do 2,9 stopnia kwalifikacyjnego w województwie kujawsko-pomorskim.

Tabl. 5. Ocena stanu upraw

Lata	Łąki	Pastwiska	Koniczyna
	w stopniach kwalifikacyjnych ^{a)}		
1986-1990 ^{b)}	3,4	3,4	3,6
1991-1995 ^{b)}	3,2	3,2	3,4
1996-2000 ^{b)}	3,1	3,1	3,3
2001-2005 ^{b)}	3,3	3,2	3,5
2006-2010 ^{b)}	3,4	3,3	3,6
2011	3,4	3,4	3,5
2012	3,4	3,4	3,4

a/ Stopień "5" oznacza stan bardzo dobry, "4" - dobry, "3" - dostateczny, "2" - słaby, "1" - zły, klęskowy.

b/ Przeciętne roczne.

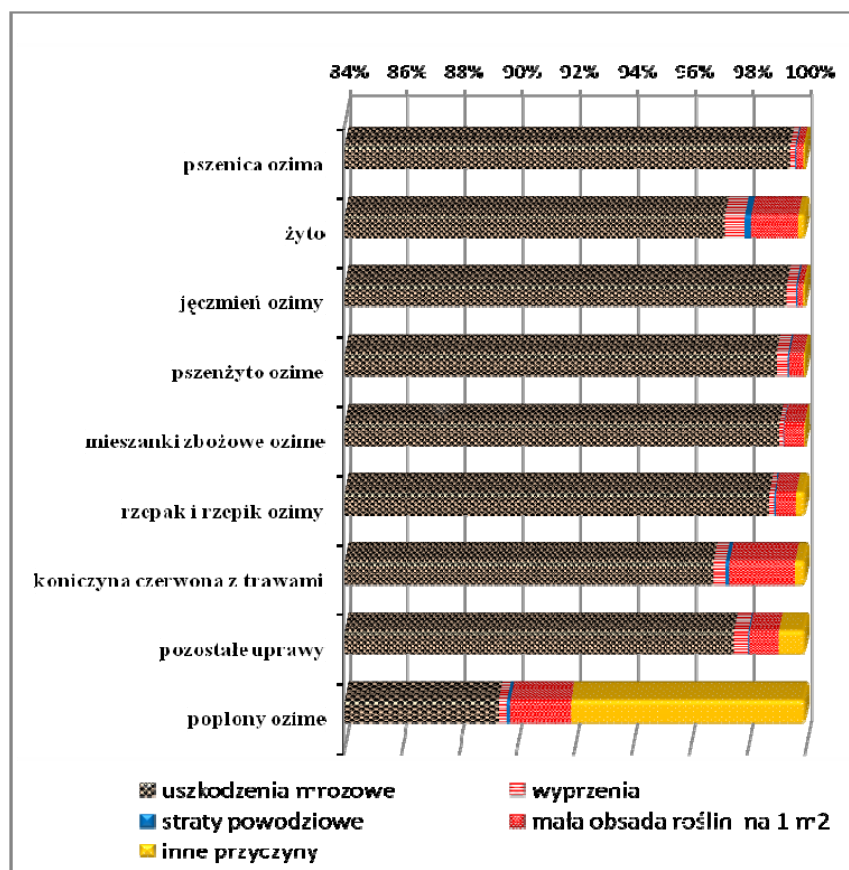
Stan **pastwisk** oceniono na 3,4 stopnia kwalifikacyjnego. Ocena ta była na poziomie ubiegłorocznej i wyższa o 0,1 stopnia od średniej oceny z lat 2006-2010. W przekroju wojewódzkim oceny stanu pastwisk wahały się od 3,7 stopnia w województwie świętokrzyskim do 2,9 stopnia w województwie kujawsko-pomorskim.

Plantacje **koniczyny** w czystym siewie i w mieszankach z trawami oceniono na 3,4 stopnia kwalifikacyjnego i jest to o 0,1 stopnia niżej niż przed rokiem i o 0,2 stopnia niżej od średniej oceny z lat 2006-2010. W przekroju wojewódzkim oceny stanu koniczyny w czystym siewie i w mieszankach z trawami wahały się od 3,8 stopnia w województwie podkarpackim do 2,7 stopnia w województwie kujawsko-pomorskim.

Ocena wielkości strat w uprawach ozimych

Straty w powierzchni zasiewów ozimin były zdecydowanie większe od niewielkich ubiegłorocznych.

Szacowano, że do połowy maja zaorano lub zakwalifikowano do zaorania łącznie ok. 1149,8 tys. ha powierzchni zasianej zbóż ozimych (24,6%) (w roku 2011 – 1,4%), w tym ok. 649,0 tys. ha pszenicy ozimej (w 2011 r. – 20,9 tys. ha), żyta ok. 69,2 tys. ha (w 2011 r. – 26,0 tys. ha), jęczmienia ozimego ok. 91,5 tys. ha (w 2011 r. – 5,2 tys. ha), pszenżyta ozimego ok. 327,4 tys. ha (w 2011 r. – 15,6 tys. ha). Powierzchnię uprawy rzepaku i rzepiku ozimego zaoraną i zakwalifikowaną do zaorania wyszacowano na ok. 257,6 tys. ha, tj. 32,2% powierzchni zasianej (w 2011 r. – 118,3 tys. ha).

Główną przyczyną zaorywania plantacji upraw ozimych podawaną przez rzeczoznawców terenowych GUS w bieżącym roku były straty spowodowane uszkodzeniami mrozowymi oraz małą obsadą roślin na 1 m².

Tabl. 6. Straty zimowe i wiosenne w zasiewach/procentowy udział powierzchni zaoranej do

zasianej/

Województwa	Pszenica ozima	Żyto	Jęczmień ozimy	Pszenżyto ozime	Mieszanki zbożowe ozime	Rzepak i rzepik ozimy	Koniczyna czerwona /a	Pozostałe uprawy rolne ozime	Poplon ozime
	w procentach								
Polska	32,4	5,3	41,6	30,1	17,4	32,2	5,1	3,4	9,4
Dolnośląskie	30,8	4,0	24,4	10,4	13,0	22,2	0,3	0,4	4,1
Kujawsko-pomorskie	86,2	20,9	77,7	63,3	40,7	60,7	21,1	10,8	27,2
Lubelskie	18,8	6,3	21,7	25,4	10,0	18,4	3,9	1,8	11,2
Lubuskie	53,6	2,8	66,9	46,3	5,1	58,6	1,6	0,2	13,2
Łódzkie	77,3	3,7	75,3	60,1	25,7	83,4	20,8	21,9	14,0
Małopolskie	2,7	1,7	7,2	2,3	1,1	8,1	0,4	0,1	0,3
Mazowieckie	21,7	3,2	24,7	13,8	9,7	31,2	3,1	2,2	4,8
Opolskie	24,9	4,9	34,1	24,2	31,1	31,9	1,6	7,5	4,6
Podkarpackie	1,7	3,9	4,3	3,1	5,6	1,6	0,1	0,1	1,9
Podlaskie	0,6	0,6	3,6	0,7	0,2	0,3	1,6	0,1	0,0
Pomorskie	30,8	1,3	20,6	17,6	8,2	17,3	2,4	0,9	9,4
Śląskie	12,8	1,1	17,4	6,5	4,7	14,4	0,8	0,9	3,0
Świętokrzyskie	4,9	2,9	10,4	2,8	7,3	8,1	0,6	0,4	0,0
Warmińsko-mazurskie	7,6	2,2	5,8	2,9	2,3	5,6	0,8	0,4	5,1
Wielkopolskie	67,9	10,5	72,9	48,8	33,0	54,8	18,6	8,8	9,3
Zachodniopomorskie	16,3	0,5	12,8	10,0	10,4	10,2	0,8	0,0	1,7

a/ Koniczyna czerwona w czystym siewie i w mieszankach z trawami

Największe straty zimowe i wiosenne w zasiewach odnotowano w województwach: kujawsko-pomorskim i łódzkim.

Tabl. 7. Straty w uprawach ozimych.

Wyszczególnienie	1986-1990 ^{a)}	1995	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
	w % ogólnej powierzchni danej uprawy									
Zboża ozime	0,5	0,1	0,4	1,9	0,3	0,2	0,1	1,3	1,4	24,6
Pszenica	0,5	0,1	0,4	1,5	0,2	0,2	0,1	0,6	1,0	32,4
Żyto	0,4	0,1	0,3	1,4	0,2	0,1	0,1	1,4	1,8	5,3
Jęczmień	2,5	0,3	0,5	4,8	0,4	0,4	0,2	1,5	2,6	41,6
Pszenżyto	.	0,1	0,8	2,8	0,4	0,1	0,1	2,2	1,4	30,1
Mieszanki zbóż	.	.	0,3	2,1	0,3	0,2	0,2	0,7	1,0	17,4
Rzepak i rzepik	4,2	1,2	1,3	2,9	0,5	0,8	0,5	3,1	15,7	32,2
Koniczyna	0,3	0,2	0,4	1,4	0,4	1,2	0,3	0,6	0,9	5,1
Poplony ozime	1,1	2,7	0,4	5,8	6,8	2,8	0,7	1,0	1,9	9,4

a) Przeciętne roczne

Straty w przechowywanych ziemniokach rolnych i ogrodniczych

Do przechowywania w okresie zimy 2011/2012 przeznaczono około 5,6 mln t ziemniaków, tj. ok. 59,8% zbiorów z 2011 r. (w roku poprzednim 57,7%). Straty w przechowywanych ziemniakach szacuje się na 11,6% ogólnej masy przeznaczonej do przechowywania tj. o 0,3 pkt. proc. mniej niż w roku poprzednim. Największe straty w masie przechowywanych ziemniaków wystąpiły w województwach zachodniopomorskim – 15,1% i lubuskim – 13,7%.

Tabl. 8. Straty w przechowywanych ziemniokach

Lata	Ziemniaki	Kapusta	Cebula	Marchew jadalna	Buraki ćwikłowe	Pietruszka	Selery	Pory
	w % ogólnej ilości przechowywanych ziemnioków							
1986 - 1990 ^{a)}	16	20	13	14	8	14	15	15
1991 - 1995 ^{a)}	16	18	13	15	10	14	14	12
1996 - 2000 ^{a)}	15	18	14	17	11	16	16	17
2001 - 2005 ^{a)}	12	18	14	17	12	18	15	14
2006- 2010 ^{a)}	12	17	13	15	11	16	15	12
2011	12	16	14	15	12	16	16	12
2012	12	17	14	15	13	15	15	12

a) *Przeciętne roczne*

Straty w przechowywaniu warzyw utrzymywały się na poziomie zbliżonym do lat poprzednich, jedynie dla kapusty i buraków ćwikłowych były nieco wyższe, a dla pietruszki i selerów nieznacznie niższe. Podobnie jak w roku 2011, zaobserwowano duże zróżnicowanie wielkości strat, w zależności od rejonu kraju. Największe straty w przechowywanych warzywach wystąpiły w województwie zachodniopomorskim.

Straty w przechowywanych jabłkach wyniosły w skali kraju ok. 11%.

Ocena stanu upraw ogrodniczych

Przezimowanie roślin sadowniczych w okresie zimy 2011/2012 było zróżnicowane. W przeważającej części kraju drzewa i krzewy owocowe uległy rozhartowaniu na skutek bardzo ciepłej aury w grudniu i styczniu. Silne mrozy występujące od końca stycznia i w lutym spowodowały uszkodzenia na niektórych plantacjach upraw sadowniczych. Straty mrozowe dotyczyły głównie młodych nasadzeń oraz gatunków szczególnie wrażliwych na mróz, takich jak brzoskwinie i morele. Na ogół jednak w uprawach sadowniczych nie zanotowano dużych uszkodzeń.

Tabl. 9. Powierzchnie zasiane i zaorane zbóż ozimych oraz rzepaku i rzepiku ozimego

Uprawy	Powierzchnia w ha			Uprawy	Powierzchnia w ha		
	zasiana	zaorana	%		zasiana	zaorana	%
2012				2007			
pszenica	2000703	648959	32,4	pszenica	1858163	3664	0,2
żyto	1300486	69160	5,3	żyto	1450859	3353	0,2
jęczmień	219917	91460	41,6	jęczmień	163772	629	0,4
pszenżyto	1088950	327365	30,1	pszenżyto	988484	4084	0,4
mieszanki zbożowe	74243	12891	17,4	mieszanki zbożowe	64172	194	0,3
rzepak i rzepik	801033	257648	32,2	rzepak i rzepik	648127	3035	0,5
2011				2006			
pszenica	2007860	20877	1,0	pszenica	1906370	29243	1,5
żyto	1407749	25967	1,8	żyto	1516365	20558	1,4
jęczmień	202323	5177	2,6	jęczmień	158900	7602	4,8
pszenżyto	1090454	15605	1,4	pszenżyto	981612	27848	2,8
mieszanki zbożowe	70865	708	1,0	mieszanki zbożowe	57060	1178	2,1
rzepak i rzepik	751970	118299	15,7	rzepak i rzepik	517181	14977	2,9
2010				2005			
pszenica	1989199	11397	0,6	pszenica	1851002	7917	0,4
żyto	1413627	20389	1,4	żyto	1415336	4021	0,3
jęczmień	202882	2991	1,5	jęczmień	144497	752	0,5
pszenżyto	1132291	24790	2,2	pszenżyto	1076286	7396	0,7
mieszanki zbożowe	68272	511	0,7	mieszanki zbożowe	65597	153	0,2
rzepak i rzepik	765900	23296	3,0	rzepak i rzepik	516757	6390	1,2
2009				2004			
pszenica	1932977	1981	0,1	pszenica	1940268	2934	0,2
żyto	1465651	983	0,1	żyto	1590517	1345	0,1
jęczmień	195784	446	0,2	jęczmień	143215	590	0,4
pszenżyto	1063302	720	0,1	pszenżyto	849141	914	0,1
mieszanki zbożowe	67597	121	0,2	mieszanki zbożowe	52892	139	1,6
rzepak i rzepik	722880	3484	0,5	rzepak i rzepik	462696	7475	1,6
2008				2003			
pszenica	1864120	2875	0,2	pszenica	1968633	88474	4,5
żyto	1432510	2106	0,1	żyto	1633087	7157	0,4
jęczmień	172345	746	0,4	jęczmień	168911	46218	27,4
pszenżyto	1013278	1225	0,1	pszenżyto	796905	11893	1,5
mieszanki zbożowe	69326	105	0,2	mieszanki zbożowe	56623	1285	2,3
rzepak i rzepik	728517	5644	0,8	rzepak i rzepik	474859	180898	38,1
2007				2002			
pszenica	1858163	3664	0,2	pszenica	1971263	10033	0,5
żyto	1450859	3353	0,2	żyto	2051517	9730	0,5
jęczmień	163772	629	0,4	jęczmień	143344	4397	3,1
pszenżyto	988484	4084	0,4	pszenżyto	653347	4216	0,6
mieszanki zbożowe	64172	194	0,3	mieszanki zbożowe	30542	341	1,1
rzepak i rzepik	648127	3035	0,5	rzepak i rzepik	387024	19335	5,0
2006							
pszenica	1906370	29243	1,5				
żyto	1516365	20558	1,4				
jęczmień	158900	7602	4,8				
pszenżyto	981612	27848	2,8				
mieszanki zbożowe	57060	1178	2,1				
rzepak i rzepik	517181	14977	2,9				

Znaczące straty mrozowe wystąpiły natomiast na plantacjach truskawek, z powodu wystąpienia silnych mrozów przy braku okrywy śniegowej (w lutym). Część plantacji truskawek została zaorana, na części wypady uzupełniono nowymi sadzonkami. Kwitnienie roślin sadowniczych było przeważnie obfite, lecz w niektórych rejonach zanotowano słaby

oblot pszczoł, będący w większości przypadków wynikiem niesprzyjających warunków pogodowych podczas kwitnienia. Wiosennych przymrozków na ogół nie zanotowano. Jedynie w północnej części kraju w wyniku majowych przymrozków uszkodzeniom uległy lokalnie kwiaty wiśni i grusz. Ostatecznie stan związków i ewentualne straty w uprawach sadowniczych będzie można określić dopiero po opadzie czerwcowym.

Siewy warzyw gruntowych na ogół przebiegały terminowo, tylko w niektórych rejonach kraju były opóźnione (szczególnie na północy kraju). Warunki atmosferyczne na ogół sprzyjały wschodom roślin, chociaż w kwietniu zanotowano brak dostatecznej ilości wilgoci w glebie. Uwilgotnienie gleby poprawiło się po majowych opadach deszczu.

Zaopatrzenie w nasiona warzyw, nawozy oraz środki ochrony roślin było na ogół dobre, ograniczeniem w ich zastosowaniu był czynnik ekonomiczny. Braki w zaopatrzeniu w nasiona warzyw zanotowano jedynie dla niektórych odmian kalafiorów czy brokułów.